

İnternet Bağımlılığının Akran İlişkilerine Etkisi

The Impact of Internet Addiction on Peer Relationships

Merve BAT TONKUŞ¹, Şevval ÜNAL HACIOSMANOĞLU¹, Sefa KÖSE¹

MBT: [0000-0002-1046-6862](https://doi.org/10.46629/JMS.2024.158) SÜH: [0000-0002-8418-6150](https://doi.org/10.46629/JMS.2024.158) SK: [0009-0003-5537-6371](https://doi.org/10.46629/JMS.2024.158)

¹ İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, İstanbul-Türkiye

Öz

Amaç: Bu çalışma İnternet bağımlılığının akran ilişkileri üzerindeki etkisini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın örneklemini İstanbul'da bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde öğrenim gören 227 öğrenci oluşturmaktadır. Veriler çevrimiçi platformlarda toplanmıştır. Araştırmada Kişisel Bilgi Formu, Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ve Akran İlişkileri Ölçeği kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 25 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Bu doğrultuda veriler normal dağılıma uygun bulunmuştur. Gruplar arasındaki farklılığın tespitinde Bağımsız Örneklem T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılmıştır. Ölçeklerin arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson Korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Yapılan analizler sonucunda katılımcıların Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ölçeğinden elde edilen puan ortalamasının orta düzeyde olduğu ($\bar{x}=30,72\pm S.S.=10,54$), Akran İlişkileri Ölçeği'nin puan ortalamasının ise oldukça yüksek olduğu tespit edilmiştir ($\bar{x}=64,00\pm S.S.=16,15$). Akran İlişkileri ile cinsiyet, aile tipi, sınıf, sosyoekonomik düzey, internette zaman geçirirken en sık kullanılan uygulama ve internet kullanım amacı değişkenleri arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamışken ($p>0,05$) yaş ve en sık internet kullanım aracı değişkenleriyle istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuştur ($p<0,05$).

Sonuç: Hemşirelik öğrencilerinin internette geçirdikleri süreyi azaltmak ve sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olmak için gerekli stratejiler ve müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi ile öğrencilerin internet bağımlılığına yönelik farkındalık, önleme müdahalelerinin artırılması ve kişilerarası iletişim becerilerinin geliştirilmesine yönelik stratejiler planlanması önerilir.

Anahtar Kelimeler: İnternet bağımlılığı, akran ilişkileri, hemşirelik öğrencileri

Abstract

Aim: This study is conducted to examine the effects of internet addiction on peer relationships.

Material and Methods: The sample consists of 227 students studying in the nursing department of a foundation university in Istanbul and data were collected through online platforms. In this study, the Personal Information Form, Young Internet Addiction Test-Short Form, and Peer Relations Scale are applied. The collected data are analyzed and normally distributed by the SPSS 25 statistical program. The Independent Samples T-test and One-Way ANOVA test are used to determine the differences between groups. Pearson correlation analysis is applied to determine the relationship between the scales.

Results: The analyses reveal that the participants' mean scores on the Young Internet Addiction Test-Short Form are at a moderate level ($\bar{x}=30.72\pm SD=10.54$), while the mean scores on the Peer Relations Scale are quite high ($\bar{x}=64.00\pm SD=16.15$). Besides, there are no statistically significant differences between peer relationships and variables such as gender, family type, class, or socioeconomic status. These are the most frequently used applications for time-wasting while surfing the internet ($p>0.05$). However, there are statistically significant differences between age and the most common internet usage variables ($p<0.05$).

Conclusion: It is recommended that strategies and intervention methods should be developed to reduce the time nursing students spend on the internet and help them develop healthy social relationships, and strategies should be planned to increase students' awareness of internet addiction, prevention interventions and improve interpersonal communication skills.

Keywords: Internet addiction, peer relationships, nursing Students

GİRİŞ

Günümüzde internetin gelişmesi ve cep telefonu, tablet, bilgisayar gibi dijital cihazların erişilebilir hale gelmesiyle internet ergen ve gençlerin hayatının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir (1). İnternet kullanımı, bağlantının amacına, konumuna ve kullanım süresine göre değişiklik göstermektedir. İnternetin hızla gelişmesi ve internete erişen kişi sayısının hızla artmasıyla birlikte yeni bağımlılık yapıcı davranış türleri ortaya çıkmıştır (1). Teknolojinin ilerlemesi sebebiyle internet bağımlılığı çocuklar ve ergenler başta olmak üzere tüm bireylerde yayılmaya başlamıştır (2). İnternetin bağımlılık yapıcı özelliği; her zaman ulaşılabilir, her ortamda kullanılabilir, nispeten ucuz ve ödüllendirici nitelikte olmasıdır. İnternet, kişisel iletişimin yokluğu ve arzu edilen kimliğe ulaşma yeteneği sağlarken aynı zamanda sosyal fobiyi azaltma olanağı sunar (3).

İnternet bağımlılığı, bireyleri gerçek hayattaki sosyal etkileşimlerden uzaklaştırabilir, yüz yüze iletişimi azaltabilir ve sosyal izolasyona neden olabilir. Ayrıca, duygusal bağlanma genellikle sanal dünyaya kayabilir, bu da gerçek dünyadaki ilişkilerin derinliğini etkileyebilir ve bireylerin empati yeteneğini azaltabilir (4). İnternet üzerindeki mükemmeliyetçi görüntüler, gençler ve ergenler arasında düşük benlik saygısı ve rekabet hissi yaratabilir, arkadaşlık ilişkilerini olumsuz etkileyebilir. İnternet bağımlılığı, çevrimiçi platformlarda kişisel bilgilerin paylaşımını artırarak gizlilik ve güven sorunlarına yol açabilir (5). Bu nedenle, internet bağımlılığının akran ilişkilerine etkisi, gençlerin sağlıklı sosyal bağlantılar kurmaları ve dijital alışkanlıklarını dengelemeleri açısından önemli bir konudur (6).

Sağlıklı akran ilişkileri geliştirmek, gençlerin sosyal becerilerini ve öz yeterliliklerini artırmalarına, sosyal ve duygusal uyumu sürdürmelerine veya internet bağımlılığı riskini azaltmalarına yardımcı olabilir (7). Aynı zamanda akran ilişkileri kaliteli olan ergenlerin sosyal becerileri, öz yeterlik algıları, sosyal ve duygusal uyum düzeyleri artmakta, bu da internet bağımlılığının ve riskli davranışların azalmasına yol açmaktadır (8). Literatüre göre akran ilişkileri internet bağımlılığının belirlenmesinde önemli bir faktör olarak değerlendirilmektedir (9). Gençler, interneti çoğunlukla akranlarıyla iletişim kurmak için kullanmaktadır. Ancak çevrimiçi ortamlar, iletişimi kolaylaştırmakla birlikte anlamlı insan ilişkilerinin oluşmasını desteklemeyebilir (10).

Gençler interneti çoğunlukla akranlarıyla iletişim kurmak için kullanmaktadır. Bu durum gençlerin internet kullanımının akran uyumunu desteklediğini göstermektedir (11). İnternet gençlere dersleri hakkında bilgi toplama ve farklı okullardaki öğrenciler ile proje yürütebilmelerine olanak sağlamaktadır. Bununla birlikte internet ortamında sohbet odaları aracılığıyla yeni arkadaşlıklar edinebilir, farklı ülkelerdeki kişilerle iletişim kurabilirler (12). İnternet aracılığıyla gördükleri materyallerden etkilenebilir ve yaratıcılıkları gelişebilir. Aynı zamanda sağlıklı bilgisayar oyunlarıyla eğlenceli ve öğretici vakit geçirebilirler (13). Kearney (2012), çevrimiçi ortamların iletişimi ve yazışmayı kolaylaştırdığını ancak anlamlı insan ilişkilerinin oluşmasını desteklemediğini vurgulamaktadır. Gençlerin internet aktiviteleri için akranları tarafından baskıya maruz kaldıkları, bundan dolayı zamanlarının büyük bir kısmını internette geçirmeleri bağımlılık riskinin ortaya çıktığını düşündürmektedir (10). Tüm bu riskli durumlar göz önüne alındığında internet bağımlılığının önlenmesi akran ilişkilerinin de daha sağlıklı bir şekilde sürdürülmesini sağlayabilir (14,15). İnternetin etkili ve doğru kullanımı hemşirelik eğitiminde, bakım sürecinin organizasyonunda, kaliteli bakım hizmeti verilmesinde, akran etkileşimi ve diğer kişilerarası ilişkilerde, akademik ve mesleki gelişim sırasında önemli bir unsurdur. Bu bağlamda, hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı ile akran ilişkileri arasındaki ilişkiyi ölçmek büyük önem taşımaktadır (16).

Hemşireler, sağlığın teşviki ve geliştirilmesinde olduğu kadar internet bağımlılığının önlenmesi ve bağımlılığın olumsuz sonuçlarının azaltılmasında önemli bir role sahiptir (17). Öncelikle, bireyler ve toplum üzerinde internet bağımlılığının potansiyel etkileri konusunda farkındalık yaratmakla sorumludurlar ve bu farkındalık çalışmaları (eğitim, seminer vb.), insanların bağımlılık belirtilerini tanımalarına ve bağımlılığa yönelik önlem almalarına yardımcı olur (18). Hemşireler aynı zamanda risk değerlendirmesi yaparak, bağımlılık belirtileri gösteren bireyleri erken dönemde tanımaya çalışırlar ve bu durum tedavi sürecinin başarısını artırmak için hayati bir önem taşır. Tedavi sürecinde hemşireler, hastalar ve ailelerine psikososyal destek sağlarlar. Bağımlılığın altında yatan nedenleri anlamalarına ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları geliştirmelerine yardımcı olurlar. Ayrıca, hemşireler

tedaviye yönlendirme yapar ve diğer sağlık profesyonelleriyle işbirliği içinde çalışarak bireyleri rehabilitasyon sürecine dahil ederler. Topluluk düzeyinde ise, eğitim ve danışmanlık programları düzenleyerek internet bağımlılığıyla ilgili bilgileri yaygınlaştırırlar. Bu programlar, okullarda öğrencilere, ebeveynlere ve öğretmenlere yönelik bilinçlendirme sağlar (19).

GEREÇ VE YÖNTEM

Bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı düzeylerinin, arkan ilişkilerine etkisini belirlemek amacıyla ile tanımlayıcı ve ilişki arayıcı bir çalışma olarak yapıldı.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırmanın evrenini 2023-2024 akademik yılında İstanbul'da bir vakıf üniversitesinin hemşirelik bölümünde eğitim gören 350 öğrenci oluşturdu. Araştırmanın örneklemini ise evrenin özelliklerini taşıyan 227 öğrenci oluşturdu. Veriler kartopu yöntemi ile çevrimiçi toplandı.

Veri Toplama Yöntemi

Veri toplama aracı olarak; araştırmacı tarafından hazırlanan 8 sorudan oluşan 'Kişisel Bilgi Formu', 12 maddeden oluşan ve beşli Likert tipinde, ölçekten alınan puanlar yükseldikçe internet bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu ortaya koyan 'Young İnternet Bağımlılığı Testi-Kısa Formu' ve toplam 18 maddeden oluşan 'Bağlılık', 'Güven ve Özdeşim', 'Kendini Açma ve Sadakat' alt boyutlarından oluşan 'Akran İlişkileri Ölçeği' kullanıldı.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu: Cinsiyet, yaş, sınıf düzeyi, sosyoekonomik düzey, internete bağlı kalma süresi gibi 8 tanımlayıcı sorudan oluşan bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlandı.

Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (Yİ-BT-KF): Young (1998) tarafından geliştirilen ve Pawlikowski, Altstötter-Gleich ve Brand (2013) tarafından kısa forma dönüştürülen bu ölçeğin Türkçeye uyarlaması Kutlu ve ark. (20) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçek, 12 maddeden oluşmakta ve beşli Likert (1=Hiçbir zaman, 5=Çok sık) tipindedir. Ölçeğin tersten puanlanan maddesi bulunmamaktadır. Ölçek bağlamında alınabilen

puanlar 12 ile 60 puan arasında değişim göstermektedir. Ölçekten alınan puanlar yükseldikçe, bu durum internet bağımlılık düzeyinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışmada ise ölçeğin tamamı için Cronbach alfa güvenilirlik katsayısının 0,935 olduğu belirlendi.

Akran İlişkileri Ölçeği (AİÖ): Kaner (21) tarafından akran ilişkilerini belirlemek amacıyla geliştirilen ölçek toplam 18 maddeden ve Bağlılık, Güven ve Özdeşim, Kendini Açma ve Sadakat olmak üzere 4 alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek toplam puanları 18 ile 90 puan arasında değişmektedir. Puanın artması kurulan akran ilişkilerinin sağlıklı olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada ölçeğin Cronbach alfa güvenilirlik katsayısının 0,957 olduğu belirlendi.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce T.C. İstanbul Yeni Yüzyıl Üniversitesinin Fen, Sosyal ve Girişimsel Olmayan Sağlık Bilimleri Araştırmaları Etik Kurulu'ndan 08.01.2024 tarihinde 2024/01-1181 sayılı Etik Kurul izni ve ilgili bölüm başkanlığından kurum izni yazılı olarak alındı. Gönüllülük ilkesine uyularak, araştırmaya gönüllü katılmayı kabul eden kişiler dâhil edildi.

Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışmanın yalnızca bir vakıf üniversitesinde eğitim gören hemşirelik öğrencileri ile yapılmış olması ve genelleme yapılamaması araştırmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Araştırma çevrimiçi yapılmış elde edilen verilerin analizinde SPSS 25 programı kullanıldı. Araştırmada kullanılan ölçeklerin güvenilirliğinin hesaplanmasında ise Cronbach Alpha değerlerine bakıldı. Veriler normal dağılıma uygun bulundu. Gruplar arasındaki farklılığın tespitinde Bağımsız Örneklem T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanıldı. Ölçeklerin arasındaki ilişkinin belirlenmesinde Pearson korelasyon analizi kullanıldı. Ayrıca bütün ifadelerin ve değişkenlerin frekans değerlerine bakıldı.

BULGULAR

Tablo 1'de katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ait bilgiler yer almaktadır. Katılımcıların %57,3'ü kadın; %61,7'si 21-23 yaş aralığında; %80,6'sı çekirdek

Tablo 1 Katılımcıların Sosyo-Demografik Özellikleri (n=227)

Değişkenler		n	%
Cinsiyet	Kadın	13	57,3
	Erkek	97	42,7
Yaşınız	18-20	70	30,8
	21-23	14	61,7
	24	8	3,5
	25 ve üzeri	9	4,0
Aile Tipiniz	Çekirdek Aile	18,3	80,6
	Geniş Aile	44	19,4
Sınıfınız	1. Sınıf	54	23,8
	2. Sınıf	58	25,6
	3. Sınıf	56	24,7
	4. Sınıf	59	26,0
Sosyoekonomik Düzeyiniz	Gelir Giderden Az	36	15,9
	Gelir Gidere Eşit	138	60,8
	Gelir Giderden Fazla	53	23,3
En Sık İnternet Kullanım Aracınız	Cep Telefonu	189	83,3
	Bilgisayar	23	10,1
	Tablet	15	6,6
İnternette Zaman Geçirirken En Sık Kullandığınız Uygulama	Instagram	115	50,7
	WhatsApp	57	25,1
	Diğer Dijital Platform	55	24,2
İnternet Kullanım Amacınız	Sosyal Medya ve İletişim	130	57,3
	Eğlence ve Medya Tüketimi	43	18,9
	E-Ticaret ve Alışveriş	14	6,2
	Bilgi Edinme	40	17,6

n=Örneklem sayısı; %=Yüzde

Tablo 2 Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (YİBT-KF) ve Akran İlişkileri Ölçeği (AİÖ) Ortalamaları

	Min.	Max.	\bar{X}	SS.
Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (YİBT-KF)	12,0	60,0	30,72	10,54
Akran İlişkileri Ölçeği (AİÖ)	18,0	90,0	64,00	16,15
Bağlılık	8,00	40,0	30,71	7,99
Güven ve Özdeşim	4,00	20,0	14,33	3,92
Kendini Açma	3,00	15,0	10,08	3,23
Sadakat	3,00	15,0	8,87	3,18

Min.:Minimum; Max.; Maksimum; \bar{X} :Ortalama; SS:Standart Sapma

aile yapısına sahip; %26'sı 4. sınıfta okumakta olduğu tespit edildi. Hemşirelik öğrencilerinin %60,8'inin geliri giderine eşit; %83,3'ü internete en sık olarak cep telefonundan bağlanmakta; %50,7'si internete en sık zamanının 'Instagram' uygulamasında geçirmekte ve %87,3'ü interneti sosyal medya ve iletişim amacıyla kullanmakta olduğu belirlendi (Tablo 1).

Tablo 2'de Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ölçeğinin ve boyutlarının katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda ortalama puanları verildi. Katılımcıların Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ölçeğinden elde edilen puan ortalamasının orta düzeyde olduğu tespit edildi ($\bar{X}=30,72\pm S.S.=10,54$). Katılımcıların Akran İlişkileri ölçeğinden elde edilen puan ortalamasının ise oldukça yüksek olduğu saptandı ($\bar{X}=64,00\pm S.S.=16,15$). Ölçeğin alt boyutlarına bakıldığında; bağlılık puan ortalamasının $\bar{X}=30,71\pm S.S.=7,99$, güven ve özdeşim puan ortalamasının $\bar{X}=14,33\pm S.S.=3,92$, kendini açma puan ortalamasının $\bar{X}=10,08\pm S.S.=3,23$ ve sadakat puan ortalamasının $\bar{X}=8,87\pm S.S.=3,18$ olduğu belirlendi.

Tablo 3'te katılımcıların Young İnternet Bağımlılığı düzeyinin demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılarak analiz edildi. Yapılan analizler sonucunda Young İnternet Bağımlılığı Testi ölçek puan ortalaması ile cinsiyet, aile tipi, sınıf, sos-

yoekonomik düzey, en sık internet kullanım aracı ve internette zaman geçirirken en sık kullanılan uygulama değişkenleriyle istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamışken; yaş ve internet kullanım amacı değişkenleri ile istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu ($p<0,05$).

Yaş ve internet kullanım amacı durumlarına göre farklılığın tespiti için Post Hoc Analizlerinden Tukey testi yapıldı. Young İnternet Bağımlılığı Testi ölçek puanı yaş değişkeni için farklılığa bakıldığında 18-20 yaşında olan katılımcıların 25 ve üzeri yaşta olan katılımcılardan daha yüksek puana sahip olduğu belirlendi. İnternet kullanım amacı değişkeni için farklılığa bakıldığında eğlence ve medya tüketimi amacıyla kullanan katılımcıların bilgi edinme amacıyla kullanan katılımcılardan Young İnternet Bağımlılığı Testi ölçek puanının daha yüksek olduğu tespit edildi.

Tablo 4'te katılımcıların Akran İlişkileri düzeyinin demografik değişkenlere göre fark gösterip göstermediği Bağımsız Örneklem T Testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi kullanılarak analiz edildi. Yapılan analizler sonucunda Akran İlişkileri Ölçek puan ortalaması ile cinsiyet, aile tipi, sınıf, sosyoekonomik düzey, internette zaman geçirirken en sık kullanılan uygulama ve internet kullanım amacı değişkenleriyle istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmamışken ($p>0,05$) yaş ve en sık internet kullanım aracı değişkenleriyle

Tablo 3 Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu Ölçeğine İlişkin T-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişkenler		\bar{X}	SS.	T/F	p
Cinsiyet	Kadın	30,30	10,60	0,693	4,89
	Erkek	31,28	10,48		
Yaşınız	18-20	33,17	11,72	3,18	0,25
	21-23	29,91	9,68		
	24	32,00	11,13		
	25 ve üzeri	23,22	9,41		
Aile Tipiniz	Çekirdek Aile	31,08	10,48	1,035	0,302
	Geniş Aile	29,25	10,79		
Sınıfınız	1. Sınıf	32,92	11,56	1,164	0,324
	2. Sınıf	29,65	10,37		
	3. Sınıf	29,69	10,57		
	4. Sınıf	30,74	9,61		
Sosyoekonomik Düzeyiniz	Gelir Giderden Az	30,86	11,43	0,329	0,720
	Gelir Gidere Eşit	30,31	10,41		
	Gelir Giderden Fazla	31,69	10,39		
En Sık İnternet Kullanım Aracınız	Cep Telefonu	30,52	10,56	0,247	0,781
	Bilgisayar	31,34	10,94		
	Tablet	32,33	10,11		
İnternette Zaman Geçirirken En Sık Kullandığınız Uygulama	Instagram	30,41	10,87	0,403	0,669
	WhatsApp	30,28	10,68		
	Diğer Dijital Platform	31,83	9,78		
İnternet Kullanım Amacınız	Sosyal Medya ve İletişim	30,55	10,36	2,809	0,048
	Eğlence ve Medya Tüketimi	35,84	11,18		
	E-Ticaret ve Alışveriş	33,28	12,26		
	Bilgi Edinme	27,57	9,14		

X : Ortalama; SS: Standart Sapma; T: T testi; F: F testi; p: anlamlılık değeri

istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulundu ($p < 0,05$). Yaş ve en sık internet kullanım aracı durumlarına göre farklılığın tespiti için Post Hoc. Analizlerinden Tukey testi yapıldı. Akran İlişkileri Ölçek puanında yaş de-

ğişkeni için farklılığa bakıldığında 18-20 yaşında olan katılımcıların 25 ve üzeri yaşta olan katılımcılardan daha yüksek ölçek puanına sahip oldukları belirlendi. En sık internet kullanım aracı değişkeni için farklılığa

Tablo 4 Akran İlişkileri Ölçeğine İlişkin T-testi ve Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

Değişkenler		\bar{X}	SS.	T/F	p
Cinsiyet	Kadın	64,57	15,38	0,612	0,541
	Erkek	63,24	17,18		
Yaşınız	18-20	69,15	15,79	2,986	0,041
	21-23	64,75	13,83		
	24	64,62	16,71		
	25 ve üzeri	50,66	14,50		
Aile Tipiniz	Çekirdek Aile	64,18	15,79	0,326	0,745
	Geniş Aile	63,29	17,74		
Sınıfınız	1. Sınıf	65,03	18,49	0,174	0,914
	2. Sınıf	63,03	15,38		
	3. Sınıf	63,53	16,34		
	4. Sınıf	64,47	14,69		
Sosyoekonomik Düzeyiniz	Gelir Giderden Az	59,63	20,37	1,695	0,186
	Gelir Gidere Eşit	64,47	16,22		
	Gelir Giderden Fazla	65,75	12,00		
En Sık İnternet Kullanım Aracınız	Cep Telefonu	64,96	15,81	2,994	0,037
	Bilgisayar	59,30	15,84		
	Tablet	52,13	12,67		
İnternette Zaman Geçirirken En Sık Kullandığınız Uygulama	Instagram	64,48	14,99	0,104	0,901
	WhatsApp	63,63	17,07		
	Diğer Dijital Platform	63,40	17,72		
İnternet Kullanım Amacınız	Sosyal Medya ve İletişim	65,90	14,02	1,667	0,175
	Eğlence ve Medya Tüketimi	62,02	16,03		
	E-Ticaret ve Alışveriş	57,92	26,92		
	Bilgi Edinme	62,12	17,61		

\bar{X} : Ortalama; SS: Standart Sapma; T: T testi; F: F testi; p: anlamlılık değeri

bakıldığında cep telefonu kullanan katılımcıların tablet kullanan katılımcılardan Akran İlişkileri Ölçek puanının daha yüksek olduğu tespit edildi.

Tablo 5'te Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ve Akran İlişkileri ölçekleri arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek için korelasyon analizi sonuçları verilmektedir. Yapılan analiz sonuçlarına göre Young İnternet

Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ile Akran İlişkileri arasında istatistiksel olarak çok zayıf düzeyde pozitif ilişki olduğu belirlendi ($r=0,184$; $p<0,05$). Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ile Akran İlişkileri Ölçeğinin kendini açma ($r=0,335$; $p<0,05$) ve sadakat alt boyut puanları ($r=0,335$; $p<0,05$) arasında zayıf düzeyde pozitif ilişki tespit edildi. Ancak, Young İn-

Tablo 5 Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (YİBT-KF) ile Akran İlişkileri Ölçeği (AİÖ) Arasındaki Korelasyon Sonuçları

Değişkenler	YİBT-KF	AİÖ
Young İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu (YİBT-KF)	1	184**
Akran İlişkileri Ölçeği (AİÖ)	184**	1
Bağılılık	,051	934**
Güven ve Özdeşim	,105	948**
Kendini Açma	,335**	861**
Sadakat	,335**	688**

** Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

İnternet Bağımlılığı Testi- Kısa Formu ile Akran İlişkileri Ölçeğinin bağılılık ($r=0,051$; $p>0,05$), güven ve özdeşim alt boyut puanları ($r=0,105$; $p>0,05$) arasında istatistiksel olarak bir ilişki tespit edilmedi.

TARTIŞMA

Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin %83,3'ü internet kullanımında en sık cep telefonu kullandıklarını belirtmiştir ve öğrencilerin interneti en sık kullandığı uygulamanın 'Instagram' (%50,7) olduğu saptanmıştır. Ayrıca çalışmada, İnternet kullanım amacı olarak sosyal medya ve iletişim öne çıkmıştır. Jung ve ark. (22) çalışmasında katılımcıların en çok kullandıkları sosyal platformların; 'Facebook' (%80,2) ve 'Instagram' (%61,3) olduğu bildirilmiştir. Hemşirelik öğrencilerinin genç yaş grubunda yer almaları ve bu yaş grubunun sosyal medya ve dijital iletişim araçlarına olan ilgisi bu sonuçların nedenleri arasında düşünülebilir. Öğrenciler, arkadaşlarıyla iletişim kurmak, sosyal ağlarını genişletmek ve güncel olayları takip etmek için sosyal medyayı aktif bir şekilde kullanmaktadırlar. Ayrıca, yoğun eğitim programları ve klinik uygulama nedeniyle sınırlı zamanlarını dijital platformlarda geçirerek sosyal çevreleriyle bağlantıda kalmayı tercih ettikleri düşünülmektedir.

Çalışmada, hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılık ölçeğinden aldıkları puan ortalamaları değerlendirildiğinde, bağımlılık puan ortalamalarının orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Batıgün ve Kılıç (23)

çalışmalarında, üniversite öğrencilerinin yaklaşık %19'unu internet bağımlısı olarak tanımlamışlardır. Alaçam ve arkadaşları (24), internet bağımlılığının üniversite öğrencileri arasında yaygın bir sorun olduğunu rapor etmişlerdir. Hemşirelik öğrencilerinin akademik ve mesleki sorumlulukları nedeniyle interneti yoğun bir şekilde kullanmalarına rağmen internet bağımlılığı ortalama puanı $\bar{X} = 30,72$ bulunmuştur. Bu durum öğrencilerin günlük yaşamlarında internet kullanım süresini dengeleyebildiklerini ve bağımlı olarak sınıflandırılmadıklarını göstermiştir.

Çalışmada, 18-20 yaş arasındaki hemşirelik öğrencileri ile internet kullanım amacı eğlence ve medya tüketimi olan hemşirelik öğrencilerinin internet bağımlılığı puan ortalaması diğer gruplara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu, gençlerin eğlence odaklı internet kullanım alışkanlıkları ile ilişkilendirilebilir. Eğlence ve medya tüketimi, anında tatmin ve sürekli bağlantı sağladığı için bağımlılık yapıcı özellikler taşıyabilir (25). Genç yetişkinler, kimlik oluşumu ve sosyal bağlar kurma süreçlerinde sosyal medyayı yoğun bir şekilde kullanma eğilimindedirler (26). Ayrıca, bu yaş grubunda akademik ve mesleki gelişimin yanı sıra sosyal çevre ile sürekli etkileşim ihtiyacı, gençlerin daha fazla çevrimiçi vakit geçirmesine zemin hazırlayabilir (27).

Çalışmada, Young İnternet Bağımlılığı Testi-Kısa Formu ile Akran İlişkileri arasında istatistiksel olarak çok zayıf düzeyde pozitif ilişki tespit edilmiştir. Young İn-

ternet Bağımlılığı Testi-Kısa Formu ve Akran İlişkileri ölçeğinin alt boyutlarına bakıldığında, kendini açma ve sadakat alt boyutları ile zayıf düzeyde pozitif ilişki tespit edilmişken, bağlılık ve güven ve özdeşim alt boyutlarıyla istatistiksel olarak bir ilişki saptanmamıştır. Çalışma bulgularında elde edilen verilerin yorumlanmasına göre, akran ilişkileri ile eğitim sınıf düzeyi değişkeni arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Gökduz (28), Erdem (29) ve Aslan ve Çiçek (30) tarafından yapılan çalışmalarla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Young İnternet Bağımlılığı Testi-Kısa Formu ile akran ilişkileri arasında istatistiksel olarak zayıf düzeyde pozitif bir ilişki tespit edilmesinin nedeni, internet bağımlılığı olan bireylerin çevrimiçi ortamlarda daha fazla zaman geçirmesi ve bu süreçte sosyal etkileşimlerinin niteliğinin değişmesidir (31, 32). Bazı araştırmalar, internet bağımlılığının artmasıyla bireylerin yüz yüze iletişimi azaltabileceğini, ancak çevrimiçi ortamlarda sosyal bağlantılarını sürdürme ihtiyacının arttığını göstermektedir (33, 34). Bu durum, internet bağımlılığı olan bireylerin daha fazla çevrimiçi sosyal etkileşimde bulunarak, zayıf düzeyde de olsa pozitif akran ilişkileri geliştirmesine yol açabilir. Ancak bu ilişkinin zayıf olması, çevrimiçi iletişimin genellikle yüzeysel ve geçici karakterde olabileceğini, dolayısıyla derin ve sağlam sosyal ilişkilerin kurulmasında sınırlı etkisinin olduğunu da gösterebilir.

SONUÇ

Araştırma internet bağımlılığının hemşirelik öğrencileri üzerindeki etkilerini ve bu bağımlılığın akran ilişkileri ile bağlantısını ortaya koymaktadır. Bulgular, internet bağımlılığının önlenmesi ve akran ilişkilerinin güçlendirilmesi gerektiğini göstermektedir. Hemşirelik öğrencilerinin internette geçirdikleri süreyi azaltmak ve sağlıklı sosyal ilişkiler geliştirmelerine yardımcı olmak için gerekli stratejiler ve müdahale yöntemlerinin geliştirilmesi önemlidir. Üniversite eğitimi alan öğrenciler için internet bağımlılığına yönelik farkındalık ve önleme müdahalelerinin artırılması ve kişilerarası iletişim ve ilişki becerilerinin geliştirilmesine yönelik stratejiler planlanması önerilir.

Received/Geliş Tarihi: 08.07.2024

Accepted/Kabul Tarihi: 25.07.2024

KAYNAKÇA

1. Zhao Q., Huang Y., Li C. Does adolescents' Internet addiction trigger depressive symptoms and aggressive behavior, or vice versa? The moderating roles of peer relationships and gender. *Computers in Human Behavior*. 2022; 129, 107-143.
2. Balci Ş, Gülnar B. Üniversite öğrencileri arasında internet bağımlılığı ve internet bağımlılarının profili. *Selçuk İletişim*. 2009; 6(1): 5-22.
3. Rosenthal RN, Taintor ZC. Microprocessor abuse and internet addiction. In RK Ries, DA Fiellin, SC Miller, & R Saitz (Eds.), *The ASAM Principles of Addiction Medicine Fifth Edition*. 2014; 735-743.
4. Kuss DJ, Lopez-Fernandez O. Internet addiction and problematic Internet use: A systematic review of clinical research. *World J Psychiatry*. 2016;6(1):143-176. doi:10.5498/wjp.v6.i1.143
5. Pedalino F, Camerini AL. Instagram Use and Body Dissatisfaction: The Mediating Role of Upward Social Comparison with Peers and Influencers among Young Females. *Int J Environ Res Public Health*. 2022;19(3):1543. doi:10.3390/ijerph19031543
6. Alyanak P. İnternet bağımlılığı. *Klinik Tıp Pediatri Dergisi*. 2016; 8(5): 20-24.
7. Throuvala MA, Griffiths MD, Rennoldson M, Kuss DJ. School-based Prevention for Adolescent Internet Addiction: Prevention is the Key. A Systematic Literature Review. *Curr Neuropharmacol*. 2019;17(6):507-525. doi:10.2174/1570159X16666180813153806
8. Doğan A. İnternet bağımlılığı yaygınlığı. *Dokuz Eylül Üniversitesi. Yüksek Lisans Tezi*, İzmir. 2010.
9. Savcı M, Aysan F. The role of attachment styles, peer relations, and affections in predicting Internet addiction. *Addicta: The Turkish Journal on Addictions*. 2016;3: 416-432.
10. Kearney CA, Trull TJ. *Abnormal psychology and life: A dimensional approach*. 2012; Belmont, CA: Cengage Learning
11. Szcześniak M, Bajkowska I, Czaprowska A, Sileńska A. Adolescents' Self-Esteem and Life Satisfaction: Communication with Peers as a Mediator. *Int J Environ Res Public Health*. 2022 Mar 22;19(7):3777. doi: 10.3390/ijerph19073777.
12. Ansari JAN, Khan NA. Exploring the role of social media in collaborative learning the new domain of learning. *Smart Learn. Environ*. 2020; 7(9) . doi:10.1186/s40561-020-00118-7
13. Firth J, Torous J, Stubbs B, et al. The "online brain": how the Internet may be changing our cognition. *World Psychiatry*. 2019;18(2):119-129. doi:10.1002/wps.20617
14. Kuss DJ, Lopez-Fernandez O. Internet addiction and problematic Internet use: A systematic review of clinical research. *World J Psychiatry*. 2016;6(1):143-176. doi:10.5498/wjp.v6.i1.143

15. Vondráčková P, Gabrhelík R. Prevention of Internet addiction: A systematic review. *J Behav Addict*. 2016;5(4):568-579. doi:10.1556/2006.5.2016.085
16. Dost A, Kökçü Doğan A, Aslan D. Hemşirelik Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığı. *Ordu Üniversitesi Hemşirelik Çalışmaları Dergisi*. 2021; 4(3): 393-401. <https://doi.org/10.38108/ouhcd.871550>
17. Cai H, Xi HT, An F, et al. The Association Between Internet Addiction and Anxiety in Nursing Students: A Network Analysis. *Front Psychiatry*. 2021;12:723355. Published 2021 Aug 25. doi:10.3389/fpsy.2021.723355
18. Topal B, Şahin H, Topal B. İnternet bağımlılığı üzerine Sakarya ilinde bir araştırma. *Sosyal Bilimler Metinleri*. 2018;(2): 118-136.
19. Özdemir A, Çiftçi H, Dağlıgan S, Ünal E. Bursa Uludağ Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Öğrencilerinin Akıllı Telefon Kullanım Durumu ve Bağımlılık Düzeylerinin Belirlenmesi. *Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 2019;(45)3: 281-290.
20. Kutlu M, Savcı M, Demir Y, Aysan F. Young İnternet Bağımlılığı Testi Kısa Formunun Türkçe uyarlaması: Üniversite öğrencileri ve ergenlerde geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2016;17(Ek.1): 69-76. doi:10.5455/apd.190501.
21. Kaner S. Akran ilişkileri ölçeği ve akran sapması ölçeği geliştirme çalışması. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 2000;33(1):77-89.
22. Jung SI, Lee NK, Kang KW, Kim K, Lee DY. The effect of smartphone usage time on posture and respiratory function. *J Phys Ther Sci*. 2016 Jan;28(1):186-9. doi:10.1589/jpts.28.186.
23. Batıgün AD, Kılıç N. İnternet bağımlılığı ile kişilik özellikleri, sosyal destek, psikolojik belirtiler ve bazı sosyo demografik değişkenler arasındaki ilişkiler. *Türk Psikoloji Dergisi*. 2011;26: 1- 10.
24. Alaçam H, Ateşçi F, Şengül AC, Tümkaya S. Üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığının sigara ve alkol kullanımı ile ilişkisi. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*. 2015; 16: 383-388.
25. Montag C, Reuter M. Internet addiction: Neuroscientific approaches and therapeutical implications including smartphone addiction. Springer International Publishing. 2017; doi:10.1007/978-3-319-46276-9
26. Kuss DJ, Griffiths MD. Online social networking and addiction--a review of the psychological literature. *Int J Environ Res Public Health*. 2011;8(9):3528-3552. doi:10.3390/ijerph8093528
27. Çelik ÇB, Odacı H. The relationship between problematic internet use and interpersonal cognitive distortions and life satisfaction in university students. *Children and Youth Services Review*. 2013;35(3): 505-508. doi:10.1016/j.childyouth.2013.01.001
28. Gökürna N. Sporcu kimliğine sahip lise öğrencilerinde akran ilişkileri ve akran zorbalığının incelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi. 2018.
29. Erdem G. Lise düzeyindeki öğrencilerde, sosyal medya kullanımı, akran ilişkileri ve duygu düzenleme arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Lefkoşa: Yakın Doğu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü. 2019.
30. Aslan AE, Çiçek İ. Ergenlerin Ayrışma-Bireyleşme Düzeyleri ile Akran İlişkilerinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Journal of Education*. 2020; 17(1): 83-102.
31. Kumar M, Mondal A. A study on Internet addiction and its relation to psychopathology and self-esteem among college students. *Ind Psychiatry J*. 2018;27(1):61-66. doi:10.4103/ipj.ipj_61_17
32. Bekar P, Arıkan D, Çapık C. The relationship of internet addiction with social media use purposes and loneliness of adolescents. *J Educ Res Nurs*. 2022;19(3):342-349.
33. Caplan SE. Preference for online social interaction: A theory of problematic Internet use and psychosocial well-being. *Communication Research*. 2003;30(6):625-648. doi:10.1177/0093650203257842
34. İliş A, Gülbahçe, A. Sosyal Medya Bağımlılığı ile İletişim Becerileri Arasındaki Yordayıcı İlişkinin İncelenmesi. *Ekev Akademi Dergisi*. 2019; (78): 45-60.